

Debatt

Debattredaktør
Elisabeth Skarsbø Moen

Debattredigerer
Knut Åge Hansen

Kronikker og replikker sendes til debatt@vg.no
Leserinlegg til sidet@vg.no
Hovedkronikk: 4500 tegn
Replikk: 3000 og 1500 tegn
Alle innlegg blir vurdert i løpet av en uke, og alle får svar. TELEFON 22 00 00 00

E-POST

Send ditt innlegg til debatt@vg.no

SMS

Send ditt innlegg med kodeord «sidet» og din mening til: 2200

● Navn og adresse må oppgis på innsendte innlegg, også når navnet ikke skal i avisen.
● Innlegg med angrep på privatpersoner må signeres med fullt navn.
● Vi forbeholder oss rett til å kutte i manuskriptene, og innsendte manuskripter blir ikke returnert.

SITATET

Jeg vet at mange mennesker fremdeles foretrekker å lese tekst i papirbøker, men det er de samme folkene som påsto at de skrev bedre på skrivemaskin, og ikke hadde bruk for mobiltelefon.

Herodes Falsk, om bokbransjen (Aftenposten)

KLIPPET

POLITIKEN Korruptsjonsjegere angriper partistøtten i Danmark. Det er for uklart hvem som betaler til danske politikere, lyder en advansel fra antikorrupsjonsorganisasjonen Transparency International. Og når man ikke kan gjennomskue hvem som står bak støtten, kan man ikke kontrollere om politikerne ivaretar de gale interesser. politiken.dk

FOLKET MENER

«Alt ender i oljefondet»

Tegning: ROAR HAGEN

(Statens overskudd ser ut til å bli 115 milliarder kroner høyere enn forutsatt i fjor. Alt ender i oljefondet.) Finanskomiteens leder Torgeir Micaelsen (Ap) erkjenner at det er et pedagogisk problem å forklare for velgerne at alle de 115 ekstramilliardene må settes av til sparing.

Det er faktisk et langt større pedagogisk problem at Ap ikke skjønner at landet faller fra hverandre. Investering i infrastruktur er nok langt mer lønnsomt enn å gi pengene til Polen slik at de kan bruke penger på sin egen infrastruktur.

Pengene må settes av til sparing?

silas.vgd.no

SMS-INNLEGG

Gerd, Asker

Hvis Mette-Marit (bildet) ønsker å tre inn i rollen som Norges fremtidige dronning, må nok en del av hennes holdninger forandres. Å kle seg i rådyre italienske motekler og såkalte åndelige smykker, hører ingen sted hjemme, utenom Hollywood, og det kler det norske kongehuset dårlig!

Både politi og politikere synes 26 minutter er lang uttrykkingstid i Os drapet, siden de kom fra nabokommunen. Fortsett å legge ned og sentralisere lensmann- og politistasjoner, samt ha så lave budsjetter at masse stillinger står vakante, så blir det i alle fall flotte tider for kriminelle galninger!

Elisabeth, Hokhsund

Frankrike vil vedta lov mot silikonbryst. Hva med potetgullrompe og ølmaze?

Runar, Sarpsborg

Vi må gjøre noe med været

- Det er intern strid i regjeringen om den kommende klimameldingen.
- I denne kronikken understreker SV-lederen og miljøvernministeren partiets krav om store utslippskutt innenlands.

Alle snakker om været. Det er på tide at noen gjør noe med det. I november 2011 presenterte FN's klimapanel en rapport om ekstremvær og klimaendringer. Rapporten fastslår at vi må forberede oss på mer ekstremvær i fremtiden. I Norge er det rimelig å anta at vi vil oppleve en økning av orkan, flom, tørke og skred. Det vil medføre betydelige materielle kostnader. Det kan også gi skader på mennesker og dyr, og i verste fall tap av liv.

KLIMA

Kristin Halvorsen, kunnskapsminister

Erik Solheim, miljø- og utviklingsminister

Våteste sommer

Ifølge rapporten har de årlige tapene knyttet til vær- og klimarelaterte katastrofer økt fra noen få milliarder amerikanske dollar på 1980-tallet til over 200 milliarder. 2011 ga oss et bilde av konsekvensene av ekstremvær i Norge. Vi hadde den våteste sommeren siden nedbørmålingene startet og det var mange flommer. Ve- og jernbanestrekninger og hus ble ødelagt.

Kostnadene er anslått til over en mrd. I tillegg kommer de menneskelige kostnadene i form av ødelagte hjem. I julen slo orkanen Dagmar ut strøm og teledekning for 100 000 mennesker og gjorde store materielle skader.

Klimapanelets rapport er tydelig på at konsekvensene av ulike typer ekstremvær avhenger av hvordan vi forbereder oss. Det krever handling. Regjeringen vil legge fram en ny stortingsmelding om klimatilpasninger. Hovedpoenget er å være forberede både på helse og for å redusere

Klimapanelets rapport konkluderer med at det er en sammenheng mellom for eksempel høyere ekstremtemperaturer og episoder med voldsomt høyt havnivå.

Selv om det er vanskelig å bevise med hundre prosent sikkerhet at økt ekstremvær og menneskeskapte utslipp henger sammen, så er det sannsynlig. Vi kan ikke ta sjansen på at det ikke er en sammenheng.

Hetebølger

I år skal Stortinget behandle Norges klimapolitikk. Det arbeidet handler om å gjøre noe med det grunnleggende problemet: Global oppvarming som følge av menneskeskapte klimaendringer. Selv en temperaturstigning på to grader vil være alvorlig. Vi kan oppleve flere hetebølger, av samme omfang som den i 2003. Da mistet 18 000 mennesker

RASERT: Huset til Berit Myren (66) i Lodalen i Stryn ble fullstendig rasert i stormen Dagmar

Foto: Per Svein Reed

livet bare i Frankrike og Italia. Vi kan oppleve skogsbranner langt større enn de vi har sett i Hellas og på Sørlandet de siste årene. Vi kan få mer hungersnød som følge av vann- og matmangel. Store områder blir ubeboelig og millioner mennesker må flykte fra hjemmene sine. Mange verdifulle plante- og dyrearter står i fare for å forsvinne.

Verden må løse klimaproblemet, og Norge må ta sin del av jobben. I 2008 ble alle partiene i Stortinget, med unntak av Frp, enige om at vi skal kutte 30 prosent av våre utslipp av skadelige klimagasser innen 2020. De

samme partiene ble samtidig enige om at to tredeler av disse kuttene skal skje i Norge.

Kutt på alle områder

Det er en gedigen feilslutning. Tvert imot er det slik at vi må gå foran, og vise resten av verden at vi er villige til å ta ansvar. For oss vil det være utenkelig at den rike oljenasjonen Norge skal gi resten av verden beskjed om at vi ikke står ved klimaforklaret, fordi vi ikke tar oss råd til utslippskuttene.

Vi må kutte på alle områder, men det er tre sektorer som skiller seg ut som de store forurensningskildene: Samferdsel, oljeproduksjon og industri. Det betyr å redusere utslippene fra olje- og gasssektoren, for eksempel gjennom

elektrifisering av oljefelt, og innen samferdsel gjennom nye drivstofftyper, elbiler og bedre kollektivtrafikk. Vi må også kutte i industrien gjennom bruk av ny teknologi og redusert energibruk.

Klimautfordringen er vår tids største og alvorligste utfordring. Ekspertene er klare: Vi må gjennomføre klimakutt i Norge for å få situasjonen under kontroll og vi må hjelpe fattige land til å tilpasse seg mer ekstremvær. Vi vil gjøre noe med været!

Vi har som folk til å takle vanskelige traumer som dette. Kanskje ligger det også nøkkel til forståelsen av hvordan vi kan utvikle livskvaliteten i det Norge som lever videre med en slik kollektiv erfaring.

KJÆRLIGHETSROSER: Etter terrorhandlingene svarte nasjonen med rosetog i hele landet. Foto: Christer Sorbo

En ny verdikommisjon?

22. juli lærte oss om verdiene våre og hvordan vi takler traumer. Den lærdommen må vi ta vare på.

Ved årsskiftet har vi på nytt sett bildene fra de skrekkelige juldagene. Ødelagte liv, ødelagte bygninger, men også bildene av et folk som tok noen viktige valg: Terroren skal ikke få terrorisere oss. Volden skal ikke få vinne. På mange måter valgte vi den veien som er den aller beste; kjærlighetsens vei.

22/7

Dagfinn Høybråten, stortingsrepresentant, KrF

Terrorens ettervirkninger

Nå er festalenes tid forbi. Det er tid for rettsoppgjør, kommisjoner og spesialkomiteer. De skal snu alle steiner, heter det. Alt dette er grunnleggende nødvendig. Det må et oppgjør til, og vi må lære av hendelsene 22. juli for å kunne gå videre. Alt dette tar stor spalteplass og sendeflate i mediene. Mange er heldigvis opptatt av om vi har lært noe også når det gjelder den offentlige debatten.

Politikernes ansvar

Forskere vil ganske sikkert interessere seg for dette. Men det bør også vi som politikere gjøre. Midt

● Den norske reaksjonen etter terroraksjonene 22. juli vakte oppsikt verden rundt.
● Dagfinn Høybråten tar til orde for at vi må ta vare på den verdifulle læringen.

Våre verdier

Men var det noe som glapp i dette grundige etterarbeidet omkring hva som burde, skulle og kunne ha skjedd i tiden for og på selve terrordagen. Har vi glemt at vi også gjorde noen helt unike og skjellsettende erfaringer som nasjon i dagene umiddelbart etter 22. juli? Disse erfaringene er spesielle. Hele folket var delaktig i dem. Verden så noe som vakte oppsikt og anerkjennelse. Hva var det som skjedde? Det er åpenbart at klokt lederskap viste vei til en annen reaksjon enn sinne, revansjlyst og hat. Men det er like klart at det

oppe i all granskingen av hva som kunne, burde og skulle ha vært gjort, må ikke dette breste for oss. Kanskje trenger vi en kommisjon som kan hjelpe oss å bringe fram denne verdifulle læringen fra dagene etter krisen. Jeg skal ikke insistere på å kalle det en ny verdikommisjon. Men et slikt systematisk arbeid vil definitivt hjelpe oss å identifisere verdier som vi trenger for å bygge Norge videre. Den folkelige mobiliseringen i etterkant av terrorangrepene tydet på at det nye Norge vil sette de menneskelige verdiene i samfunnet høyere. La oss alle sørge for at dette blir mer enn en spontan reaksjon, men en erfaring til varig forandring. For å si det med Kongen: «Som nasjon skal vi ta denne tiden med oss i våre hjerter, i vår erfaring».

Virkeligheten er skremmende

● 4. januar hardt ut mot helsemyndighetenes nye røykesluttkampanje.
● Kampanjen tar i bruk svært sterke virkemidler.

Anne Lise Ryel, generalsekretær i Kreftforeningen

«Det altså ikke slik at vi ikke har fått med oss at røyking er farlig. Likevel fortsetter helsebyråkraterne å hamre det inn», mener VG i sin leder 4.1. Det er nok nødvendig: Bare 65 prosent tror røyking kan føre til lungekreft, og nesten ingen vet at røyking kan føre til slag, til tross for at røyking dobler risiko for hjerteslag. Fortsett er det en million

som røyker og 100 000 barn som utsettes for passiv røyking i Norge.

Ikke overraskende diskuteres det i mange kanaler om virkemidlene er for brutale. Det at kampanjen vekker sterk motstand og sterke følelser, viser at den virker som den skal. Det hevdes at kampanjen er skremmelsespropaganda og at den

stigmatiserer røykere. Det er skremmende budskap i kampanjen.

Men det som skremmer oss enda mer er alle som dør av røyking hvert år. Virkeligheten er brutal. Noen mener kampanjen fratar røykerne verdighet. Helsemyndighetene bak kampanjen er nettopp opptatt av røykernes verdighet, og ønsker at færre skal oppleve langvarig sykdom, nedsatt funksjonsevne og smerterfull død.

Det er godt dokumentert at massemediekampanjer har effekt og det vet tobakksindustrien også! Bare i USA alene bruker de 15 millioner dollar i året på markedsføring av sigaretter.

Det handler ikke om å gjøre enten/eller – kampanjer har størst effekt hvis de støttes av samfunnsbaserte tiltak mot røyking, som strengere lovgivning, høye avgifter og hjelp til å slutte. Kampanjen er grundig testet i USA, Australia, Russland, Kina

og flere land i Europa. Sterke budskap om konsekvenser av tobakksbruk får flere til å slutte å røyke enn kampanjer med for eksempel humor eller kampanjer med en mer nøytral fremstilling av budskapet. Filmene vekker ubehag, og det er også poenget. Det kan være stor avstand mellom hva folk liker og hva som faktisk virker av slike tiltak. Hver dag dør 14 personer i Norge som følge av røyking. Mange av disse livene kan redde.